

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Politrauma 10 kreditų (265 val.)	Medicina (06 B) Chirurgija, ortopedija traumatologija (B 600)	Medicinos	Reumatologijos, ortopedijos traumatologijos ir rekonstrukcinės chirurgijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	4 kreditai (106 val.)
Konsultacijos	2 kreditai (53 val.)	Individualus darbas	4 kreditai (106 val.)

Dalyko anotacija:

Dalyko tikslas – supažindinti su: 1) politraumos diagnostika ir gydymu, 2) pavojingų gyvybei sužalojimų diagnostika ir gyvybę gelbstinčiomis operacijomis ir procedūromis, 3) kaulų lūžių operacinio gydymo ir ilgųjų kaulų išnirimų atitaisymo metodais.

Tematika. Problemos aktualumas. Politraumos sąvokos (izoliuota trauma, daugybinė trauma, mišri trauma, kombinuota trauma). Politraumų priežastys, dažniausi mechanizmai, gyvybei pavojingi sužeidimų deriniai, šokogeninės sritys. Pirmos medicinos pagalba, jos organizavimas, apimtis bei įtaka tolimesniam gydymui ir išiečiai. Pirmos pagalbos apimtis etapais. Pirmos medicininės pagalbos ryšio ir bendradarbiavimo principai su politraumos centru. Politrauminių ligonių gydymo patirtis pasaulio šalyse ir galimas organizavimo modelis Lietuvoje. Politrauminių ligonių būklės sunkumo įvertinimas: sužalojimų sunkumo skalė (*Injury Severity Score – ISS*), traumos skalė (*Trauma Score – TS*), politraumos raktas (*Polytraumaschlüssel – PTS*), nukraujavusių ligonių klasifikacija pagal Amerikos chirurgų traumos komiteto nutarimus. Vertinimo skalių būtinybė, panaudojimo sritys. Politrauminių ligonių gydymo klinikinis periodas, jo suskirstymas į laiko intervalus, medicininės pagalbos organizavimo pagrindiniai aspektai: reikalingos sąlygos, politrauminės komandos sudėtis, techninis aprūpinimas, gydymo taktinio plano sudarymas, jo pagrindimas. Trauminis šokas, jo etiopatogenezė, vystymosi priežastys, simptomatika, diagnostika, antišokinis gydymas, gydymo algoritmas. Atliekami veiksmai bei intervencijos ūmiame reanimaciniame periode. Gyvybę gelbstinčios operacijos (I operacinė fazė). Rentgenologinio ištyrimo tvarka. Gydymo prioritetai ūmiame periode ir pirminėje fazėje. Politrauminio ligonio transportavimo sąlygos. Bendras diagnostikos ir gydymo algoritmas. Mišri krūtinės ląstos trauma. Hemopneumotoraksas, ventilinis pneumotoraksas. Krūtinės ląstos drenažas: parodymai, atlikimo technika. Dirbtinė plaučių ventiliacija. Parodymai torakotomijai. Mišri pilvo trauma. Vidinio kraujavimo diagnostika: ultragarsas, laparocentezė su pilvaplėvės plovimu (atlikimo technika), laparoskopija. Mišri galvos trauma. *Glasgo* komų skalė. Stabilizacijos periodas. Simptomai rodantys stabilizaciją. Atidėtos pirminės operacijos (II operacinė fazė), jų atlikimo eiliškumas. Atramos judėjimo aparato traumos, diagnostika, prioritetiniai gydymo metodai. Išorinė ir vidinė lūžgalių fiksacija. Nestabilių dubens kaulų lūžių fiksacijos metodai: kaulinės kabės, išorinės fiksacijos AO stypiniai aparatai, korsetai. Dubens stabilumo palaikymo ir kraujavimo į

vidaus organus profilaktika specialiomis vakuuminėmis lovelėmis. Stuburo slankstelių lūžiai. Pirmoji pagalba. Konservatyvus ir operacinis slankstelių lūžių gydymas, indikacijos. Minimaliai invazyvūs šlaunikaulio lūžių fiksacijos būdai politrauminiam pacientui: išorinės fiksacijos AO strypiniai aparatai, vienpusiai pusiau cirkuliarūs ir rėminiai aparatai. Intramedulinė osteosintezė su skersiniu tvirtinimu, panaudojant šlaunikaulio kanalo gręžimą ar be jo. Šių fiksacijos metodų prioritetai. Blauzdos kaulų lūžių fiksacijos metodai: išorinės fiksacijos AO strypiniai aparatai, cirkuliarūs ir rėminiai aparatai. Intramedulinė osteosintezė su skersiniu tvirtinimu, panaudojant šlaunikaulio kanalo gręžimą ar be jo. Ilgųjų vamzdinių kaulų (šlaunikaulio, žastikaulio ir blauzdikaulio) išnirimai. Šlaunikaulio, žastikaulio ir blauzdikaulio išnirimų klinika, klasifikacija, komplikacijos ir pagrindiniai išnirimų atitaisymo metodai. Terminiai ir cheminiai nudegimai. Pirmoji pagalba, klasifikacija, nudegimo ploto apskaičiavimo metodika. Kvėpavimo takų nudegimas. Ankstyva nekrektomija ir autodermoplastika. Vietinės ir bendros politraumos komplikacijos. Raumenų guolių sindromas: priežastys ir vystymosi mechanizmas, klinikiniai simptomai, gydymas. Riebalų embolija: etiopatogenezė, simptomatika, vystymosi formos, gydymas. Poliorganinis nepakankamumas: etiopatogenezė, vystymosi stadijos, klinika, gydymas. ARDS: etiopatogenezė, vystymasis, klinika, gydymas. Tromboembolija: etiopatogenezė, vystymasis, klinika, gydymas.

Rekomenduojama literatūra:

1. Gaidamonis E. Pilvo traumos. Kaunas, 2002.
2. ATLS Advanced Trauma Life Support Program for Doctors (7th Ed.) American College of Surgeons. 2004.
3. Ruedi T, Buckley R, Moran Ch. AO Principles of Fracture Management. New York: Thieme. 2007.
4. Bucholz RW, Heckman JD, Court-Brown CM, Tornetta P. Rockwood and Green's Fractures in Adults (7th Ed.) Lippincott Williams & Wilkins, 2009.
5. Pape, H-C., Peitzman, A.B., Schwab, C.W., Giannoudis, P.V. Damage Control Management in the Polytrauma Patient. Springer. 2010.
6. City DX, Lew HL. Handbook of Polytrauma Care and Rehabilitation 1st Edition. 2016.

Konsultuojantys dėstytojai:

1. **Valentinas Uvarovas (prof. dr):**
 1. Revision rates after surgical treatment for femoral neck fractures: results of 2-years follow up. Kurtinaitis J; Porvaneckas N; Kvederas G; Butenas T; **Uvarovas V**. *Medicina* 2013; 49(3): 138-42.
 2. Markevicius V, Andrijauskas A, Navikas D, Dubauskiene N, Porvaneckas N, Stankevicius E, **Uvarovas V**, Gelzinis G, Cepenas M, Andriukaitis D, Malekian R. *In Silico* Testing of the Semi-Closed Loop Infusion System with a New Simulator. *ELEKTRONIKA IR ELEKTROTECHNIKA (Electronics and Electrical Engineering)* 2014; 20(9):19-24.
 3. Andrijauskas A, Markevicius V, Navikas D, Porvaneckas N, Andriukaitis D, Stankevicius E, **Uvarovas V**, Sipylaite J, Kvederas G, Gelzinis G. In Vivo Testing of the Semi-Closed Loop Infusion System: the Preliminary Observations. *ELEKTRONIKA IR ELEKTROTECHNIKA (Electronics and Electrical Engineering)* VOL. 21, NO. 1, 2015. <http://dx.doi.org/10.5755/j01.eee.21.1.2458>.
 4. Andrijauskas A, Ivaskevicius J, Porvaneckas N, Stankevicius E, Svensen CH, **Uvarovas V**, Svediene S, Kvederas G. A mini volume loading test for

	<p>indication of preoperative dehydration in surgical patients. <i>Medicina</i> 2015; 51:81-91.</p> <p>5. Makulavicius A, Martin Oliva X, Mazarevicius G, Klinga M, Uvarovas V, Porvaneckas N, Monzó Planella M, Mazurek T. Comparative anatomical study of standart percutaneous and modified medialized percutaneous Bunnell type repair for artificial Achilles tendon rupture: positive effect of medialisation of the stitches with lower risk of sural nerve injury. <i>Folia Morphologica</i> 2015; 0015-5659.</p> <p>6. Markevicius V, Cincikas D, Porvaneckas N, Stankevicius E, Navikas D, Andriukaitis D, Sipylaite J, Svediene S, Uvarovas V, Satkauskas I, Kvederas G, Valinevicius A, Zilys M, Andrijauskas A. Revised Evaluation of Hemodilution Response in the Semi-Closed Loop Infusion System. <i>ELEKTRONIKA IR ELEKTROTECHNIKA (Electronics and Electrical Engineering) VOL. 22, NO. 1, 2016.</i></p> <p>7. Andrijauskas A, Porvaneckas N, Šipylaitė J, Stankevičius E, Cincikas D, Uvarovas V, et al. A mini volume loading test using crystalloid boluses for indication of perioperative changes in hydration status. <i>Medicina</i> 2016, 52(3). IN PRESS.</p>
<p>2.</p>	<p><u>Manvilis Kocius (doc. dr):</u></p> <p>1. Kocius M, Zaleckas L, Jauniškis D. Sraigčių ištraukimo jėgos matavimas dubens kauluose. <i>Medicina</i>. 1998;12:1221-1228.</p> <p>2. Kocius M. Dubens kaulų lūžių epidemiologija Vilniaus mieste. <i>Sveikatos mokslai</i>. 2001;3-4:14-16.</p> <p>3. Kocius M. External fixation in traumatology. European instructional course lectures. European Federation of National Associations of Orthopaedics and Traumatology –London, 2001;5:35-45.</p> <p>4. Broga R, Kocius M, Ryliškis S. Blauzdikaulio proksimalinės metafizės sąnariinių lūžių operacinis gydymas. <i>Medicinos teorija ir praktika</i>. 2002;4:301-304.</p>

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos kryptų mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618)

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. dr. (HP) Algirdas Utkus: